

Moravský odbor Klubu českých turistů

FÉNIX

Brno - Medlánky

ZÁZNAMNÍK

TURISTICKÉ AKCE „Léto v Jeseníkách“

2008

Vážení a milí přátelé turistiky,

do rukou se Vám dostává záznamník „Jeseníky“, který byl vytvořen především jako záznamník k turistické akci KČT Fénix Brno-Medlánky s názvem „Léto s Fénixem“, s podnázvem „Léto v Jeseníkách 2008“. Tento záznamník je rozdělen do šesti oblastí podle 6 výletů, které se konaly během výše zmíněné akce. Z každého výletu je pak vybráno vždy 10 nejzajímavějších míst. Mapky jednotlivých výletů i s popisem tras je možné nalézt na internetové adrese www.kctfenix.ic.cz.

Jesenicko představuje velice zajímavý kraj naší republiky. Jednak zde nalezneme překrásné hory s nejvyšší vrcholem Moravy Pradědem, který dosahuje do nadmořské výšky téměř 1500 m, jednak i málo známé hory Rychlebské, které okouzlují především svou divokou a tedy i romantickou přírodou, ale také v tomto kraji narazíme na rozlehlé nížiny v oblasti Javornicka či Osoblažska, kde nadmořská výška dosahuje stěží 300 m nad mořem. O to krásnější jsou pak výhledy z hor na místa v hluboce zarytých údolích, na příhraniční městečka a vesnice a také na nížiny na polské straně státní hranice. Kraj není příliš bohatý na pamětihodnosti, avšak svými přírodními krásami a zajímavostmi to člověku plně vynahradí. Většina míst se nachází v Chráněné krajinné oblasti Jeseníky, která byla vyhlášena 19. června 1969 a rozkládá se na ploše 740 km². V CHKO Jeseníky nalezneme 4 národní přírodní rezervace, 18 přírodních rezervací a 6 přírodních památek, kromě nich se zde nachází další klidové zóny a biorezervace. Při plnění záznamníku se proto držte značených cest a dodržujte pravidla pobytu v CHKO.

Přejeme Vám při toukách Jesenickem jen samé pěkné a neopakovatelné zážitky.

Moravský odbor KČT
Fénix Brno - Medlánky

Podmínky plnění:

- 1) navštívit 3 povinná místa z každého výletu (celkem tedy 18 povinných míst)
- 2) navštívit 3 výběrová místa z každého výletu (celkem tedy 18 ze 42 výběrových míst)
- 3) navštívená místa si potvrďte předepsaným způsobem, pokud to nebude z jakéhokoliv důvodu možné, lze dané místo doložit i fotografiemi
- 4) po splnění zašlete záznamník na adresu KČT Fénix:

KČT Fénix Brno-Medlánky
Ostružinová 5
BRNO – Medlánky
621 00

Při zaslání vložte do obálky **poštovní známku** na zpětnou zásilku v odpovídající výši, záznamník Vám bude po zaevidování vrácen s odznakem zpět.

5) Cena záznamníku je 50 Kč + poštovné.

6) Doba plnění je omezena na 10 let, doporučujeme splnit do 5 let po zakoupení.

Seznam povinných a výběrových míst

VÝLET č. 1 <i>Za lázeňskými prameny a jeskyněmi</i>	povinná místa	Jeseník – Vodní tvrz, Lázně Jeseník, jeskyně Na Pomezí
	výběrová místa	Písečná, jeskyně Na Špičáku, Studniční vrch – Ripperův kámen, Medvědí kámen, Lipová Lázně, Jitřní pramen, Bobrovník – Koliba
VÝLET č. 2 <i>Národní přírodní rezervaci Šerák – Keprník</i>	povinná místa	Ramzová, Branná, Šerák
	výběrová místa	Pasák, Vozka, Vřesová studánka, Filipovice, Keprník, Obří skály, Červená hora – Kamenné okno
VÝLET č. 3 <i>Javornickem a Slezskou Hanou</i>	povinná místa	Bílá Voda, Travná, Javorník
	výběrová místa	Šafářova skála, Borůvková hora, Vysoký kámen, Zálesí, hrad Rychleby, Račí údolí, Čertovy kazatelny
VÝLET č. 4 <i>Praděd – nejvyšší vrchol Moravy</i>	povinná místa	Karlova Studánka, Praděd, Ovčárna
	výběrová místa	Bílá Opava, Malá Morávka, Alfrédka, Jelení studánka, Velká kotlina, Švýcárna, Vysoký vodopád
VÝLET č. 5 <i>Smrk – nejvyšší vrchol Rychlebských hor</i>	povinná místa	Paprsek, Smrk, Žulová
	výběrová místa	Staré Město pod Sněžníkem, Petříkov, Ostružná, Císařská bouda, Kovadlina, vodopády Stříbrného potoka (Nýznerovské vdp.), Horní Lipová
VÝLET č. 6 <i>Po stopách rudných dolů a rašelinišť</i>	povinná místa	Zlaté Hory, Rejvíz, Zlatý chlum
	výběrová místa	Edelštejn, Poutní místo Mariahilf, Zlatorudné mlýny – Údolí ztracených štol, Koberštějn, Velké mechové jezírko, Čertovy kameny, Křížový vrch

Evidenční list záznamníku:

Jméno a příjmení	
Datum narození	
Adresa bydliště	
PSC	
e-mailová adresa	

Evidenční číslo záznamníku	
Rok vydání záznamníku	
Datum vydání odznaku	

Záznamník vydal Moravský odbor KČT FÉNIX Brno – Medlánky ku příležitosti konání cykloturistické akce „Léto s Fénixem“ s podnázvem „Léto v Jeseníkách“ v roce 2008.

Kontakty:

poštovní adresa: KČT Fénix Brno – Medlánky
Ostružinová 5
BRNO 21 - Medlánky
621 00

e-mailová adresa: kct.fenix@centrum.cz

internetové stránky: www.kctfenix.ic.cz

Výlet 1 (Za lázeňskými prameny a jeskyněmi)

1. Písečná

Obec vznikla již v r. 1556 v místech zaniklé osady Waltherovice. Barokní kostel sv. Jana Křtitele z roku 1753. Dříve těžba písku z nánosů v době ledové. Výskyt bludných balvanů, hranců a jiných útvarů. V nedaleké Nové Vsi sportovní letiště s vyhlídkovými lety nad Jeseníky.

Potvrzení: razítko z obce

2. Jeskyně Na Špičáku

Národní přírodní památka (1,05 ha, vyhl. r. 1970), chránící pozůstatky tisového a jalovcového porostu na vrcholu Velkého Špičáku (482 m). Krystalické vápence, povrchové i podpovrchové krasové jevy. Jeskynní systém je přístupný i vozičkářům. Nejstarší písemně doložené jeskyně u nás – připomínané nejméně od r. 1430. Typické chodby srdčitého tvaru.

Potvrzení: razítko z jeskyně nebo opis turistické orientace

3. Jeseník – Vodní tvrz

Jeseník (dříve Frývaldov) je slezské lázeňské město na severu Olomouckého kraje (cca 14000 obyvatel), středisko znovuoobnověného okresu (1.1.1996). První zmínka o Jeseníku pochází z roku 1267. Městem procházela významná obchodní stezka z Moravy do Slezska. V 17. stol. zde probíhaly čarodějnické procesy, u silnice do lázní pomník obětem. O rozvoj města a kraje se zasloužily především lázně a první vodoléčebný ústav na světě, který založil Vincenz Priessnitz. Nejvýznamnější památkou je pozdně gotický hrad připomínaný poprvé r. 1374, později renesančně přestavěn na zámek. Uvnitř vlastivědné muzeum s geologickou, lázeňskou a historickou expozicí Jesenícka.

Potvrzení: razítko z muzea nebo městského informačního centra

4. Lázně Jeseník

Založeny v roce 1822 Vincencem Priessnitzem (1799 - 1851). Podle něj se také lázně jmenují Priessnitzovy a hlavní lázeňský pavilon Priessnitzovo sanatorium. V současné době je ročně navštěvuje kolem dvanácti tisíc hostů. V lázních se léčí duševní poruchy, zejména neurózy a dýchací choroby. Praktikuje se zde stále vodoléčba spojená s nenáročnými procházkami. Lázeňská kolonáda, prameny a celá řada památníků.

Potvrzení: Muzeum V. Priessnitze nebo informační centrum v Priessnitzově sanatoriu

5. Studniční vrch – Ripperův kámen

Studniční je významný vrch Rychlebských hor (992 m). Na vrcholu se nachází televizní vysílač, při žlutě značené cestě se nachází pramen „Jelení koupel“. Severně od vrcholu rozcestí Ripperův kámen. Leží zde oválný žulový kámen s nejasným původem, v roce 1890 zde bylo vytesáno: **H. Ripper!** **Comt. H.S. - 1890 - FrI. A.E.** Jména ukrytá pod těmito iniciálami se nepodařilo dešifrovat.

Potvrzení: rozcestí Ripperův kámen – opis červené turistické značky směr Žulová.

6. Medvědí kámen

Nápadný západní výběžek Studničního vrchu s nadmořskou výškou 907 m. Rozcestí modré a zelené turistické značky, vyhlídkový skalní útvar. Výhled zahrnuje hřeben Rychlebských hor, Kepník, Ostružnou a Pomezí. Na hlavní skále je vytesán nápis: Bären-Stein 1859.

Potvrzení: opis turistické orientace

7. Jeskyně Na Pomezí

Přírodní památka (10,86 ha, vyhl. r. 1965), chránící endogenní a exogenní krasové jevy v krystalických vápencích. Jedná se o největší jeskynním systémem v České republice vzniklý rozpouštěním mramoru. Jeskyně objeveny v roce 1936, zpřístupněny v roce 1950, celková délka jeskynního systému je asi 1000 metrů, délka turistické trasy činí 530 m s dobou prohlídky 45 minut. Průměrná teplota v jeskyních je 7,7°C, vlhkost ovzduší 99 %.

Potvrzení: razítko z jeskyně nebo opis turistické orientace

8. Lipová Lázně

Obec se nachází západním směrem od Jeseníku v údolí říčky Staříč, poprvé připomínána r. 1290. Později vynikla inkvizičními čarodějnickými procesy. K rozmachu obce dochází v 19. století díky lázeňství, které zde založil r. 1840 rodák z České Vsi Johann Schroth. Hlavním léčebným procesem se stala vodoléčba a dieta. Léčí se zde poruchy látkové výměny, kožní nemoci, choroby zažívacího a oběhového ústrojí. V obci se nachází pomník obětem frývaldovské stávký z r. 1931.

Potvrzení: Muzeum Johanna Schrotha nebo razítko z lázní

9. Jitřní pramen

Jeden z mnoha lázeňských pramenů, objevených a upravených v 19. století v souvislosti s rozvojem Priessnitzova vodoléčebného ústavu, sloužící k vycházkám pacientů, k pitným kúram, omývání a koupelím. Dřívější název Český pramen (Böhmische-Quelle). Díky své specifické vodě patří k nejvyhledávanějším v okolí jeseníckých lázní. Voda je totiž mírně radioaktivní a může mít léčivé účinky. V současné době tudy prochází naučná stezka Vincenze Priessnitze. Významná turistická křižovatka.

Potvrzení: opis tabulek z Jitřního pramene

10. Bobrovník – Koliba

Restaurace Koliba spolu s dalšími rekreačními objekty je součástí osady Bobrovník ležící v údolí mezi obcemi Lipová Lázně a Jeseník. Pod objektem Koliby se nachází zpustlé přírodní koupaliště. Život osady byl značně ovlivněn sousedstvím s bývalými kasárnami, kde až do roku 1990 pobývala sovětská armáda. Na jižním okraji, u říčky Staříč, se nachází stejnojmenný kemp, v jeho těsné blízkosti chráněné krajinné území.

Potvrzení: razítko z restaurace Koliba nebo z kempu

Výlet č. 2 (Národní přírodní rezervací Šerák – Keprník)

1. Branná - Kolštejn

Městská památková zóna. Pod názvem Goldenstein (česky Kolštejn) byla obec založena kolem r. 1282 při staré obchodní cestě do Slezska. Název Branná až od roku 1947. Z hradu Kolštejn se dochovaly zbytky hradeb, věž a část paláce. V současné době hrad částečně zrekonstruován a zpřístupňuje se veřejnosti. V obci celá řada dalších pamětihodností – kostel sv. Michala, hřbitovní kaple, sousoší Pieta, socha sv. Jana Nepomuckého, atd.

Potvrzení: razítko z hradu, případně z obce

2. Pasák

Přírodní památka (2,5 ha, vyhl. r. 1982), řada skalních srubů a izolovaných skal jako pozůstatek zvětrávací činnosti. Přes skalní útvary Pasáku prochází 12,5 km dlouhá okružní naučná stezka. Podél stezky jsou překrásné výhledy na pásmo Králického Sněžníku a lze zde spatřit pohraniční opevnění z let 1937 až 1938, které mělo sloužit na obranu severní hranice státu.

Potvrzení: opis turistické orientace

3. Vozka

Vrcholové skalisko poblíž hlavního jesenického hřbetu v nadmořské výšce 1377 m. K této skále se váží pověsti o zkameněném vozkovi, odtud plyne název vrcholku. Výška obnaženého skalního srubu ze staurolitického svoru je 7 m, výrazná krajinná dominanta, kruhový výhled do okolí.

Potvrzení: opis zelené nebo žluté turistické značky směr Branná

4. Vřesová studánka

Lokalita pod hlavním jesenickým hřbetem ve výšce 1313 m. Podle pověsti objevil Vřesovou studánku lovec, který v těchto místech pronásledoval zraněného jelena. Jelen, který se napil vody ze studánky se uzdravil a zmizel. Později se sám lovec vyléčil z těžké nemoci pomocí vody z pramene. Od 14. stol. se tak traduje léčivost této vody a Vřesová studánka se stává poutním místem. Po dešti dne 1.6.1921, kdy za pouhé 2 hodiny spadlo 180 mm srážek, došlo na několika místech v údolí Hučivé Desné k sesuvu zemních lavin. Laviniště vedle Vřes. studánky, dlouhé až 700 m a široké 15 až 100 m bylo největší. V místě stávala kaple, kostelík i chata, které postupem času vyhořely. Dnes pouze kaplička se studánkou, v roce 2006 nově zrekonstruována.

Potvrzení: opis turistické orientace

5. Filipovice

Jedna z podhorských osad obce Bělá pod Pradědem, založená v roce 1777. Filipovicemi prochází hlavní silniční tah Šumperk – Jeseník přes 5 km vzdálené lyžarské centrum Červenohorské sedlo. Dnes slouží především k rekreačním účelům.

Potvrzení: razítko z restaurace

6. Keprník

Čtvrtý nejvyšší vrchol Hrubého Jeseníku (1423 m). Společně s Šerákem vytváří národní přírodní rezervaci o rozloze 1174,4 ha, vyhlášenou v r. 1989. Jedná se o nejstarší rezervaci na Moravě, některé její části byly vyhlášeny již v r. 1903. Chráněn je typicky horský ráz krajiny a porost se vzácnými alpskými druhy. Z vrcholového skalního mrazového srubu je kruhový rozhled nejen do České republiky, ale i do Polska, stojí zde žulová rozhledová růžice. Přes Keprník vede hlavní jesenická hřebenovka.

Potvrzení: opis turistické orientace

7. Ramzová

Horská osada v Ramzovském sedle (760 m), které odděluje Hrubý Jeseník od Rychlebských hor a tvoří hranici mezi Moravou a Slezskem. Prochází tudy také hlavní rozvodí mezi Baltem a Černým mořem. Dříve sklárny, připomínané již r. 1804, vyrábělo se zde lité tabulové sklo. Novogotická kaple sv. Rocha z r. 1896. O Ramzové se hovoří jako o nejvýše položené rychlíkové zastávce v Česku. Významné centrum letní i zimní turistiky. Dolní stanice lanovky na Šerák, několik sjezdovek.

Potvrzení: razítko některé z horských chat

8. Obří skály

Významná a nápadná přírodní lokalita na západním svahu Šeráku, viditelná i ze vzdálenějších míst díky ničivé vichřici na konci 70. let. Skalní hradba 10 – 16 m vysoká, několik desítek metrů dlouhá, ze silně erodovaného svoru. Svahy se stále nedaří zcela zalesnit a tak jsou zde výhledy na Rychleby, pásmo Král. Sněžníku či větrné elektrárny v Ostružné a za pěkného počasí na Jeseník a až do Polska.

Potvrzení: opis turistické orientace modré značky směr Šerák

9. Šerák

Společně s Keprníkem stejnojmenná nár. přír. rezervace. Nejzápadnější vrchol hlav. hřbetu Hrubého Jeseníku dosahující výšky 1351 m. Významná křižovatka turist. tras, pod vrcholem chata Jiřího s meteorologickou stanicí (roční úhrn srážek okolo 1150 mm) a zvoničkou zbudovanou v roce 2004. Po západním hřebení vede na Šerák od roku 1981 sedačková lanovka z Ramzové (končí ve výšce 1325 m). Vrchol porůstá uměle vysazená kleč a rozvolněná horská smrčina. Výhledy do údolí Bělé.

Potvrzení: razítko z chaty Jiřího na Šeráku

10. Červená hora – Kamenné okno

Nápadná hora hlavního hřbetu Hrubého Jeseníku nad osadou Filipovice, dosahující výšky 1337 m. Na vrcholu skalní srub s kruhovým rozhledem. Na východním úbočí hory Sněžná kotlina, někdejší kar pleistocenního firmového ledovce, dnes lavinový svah se vzácnou květenou. Nedaleko od nejvyššího bodu se nachází přírodní památka, osamělý skalní útvar Kamenné okno, připomínající nepravou skalní bránu, vzniklou erozní činností.

Potvrzení: opis turistické orientace

Výlet č. 3 **(Javornickem a Slezskou Hanou)**

1. Bílá Voda

Nejsevernější obec Českého Slezska založená ve 13. stol. Nachází se zde bývalý lichtenštejnský zámek, postavený koncem 17. století, v dnešní době sloužící jako psychiatrická léčebna. Barokní komplex piaristického kláštera s kolejí a kostel Navštívení panny Marie pocházejí z 18. stol. V tomto místě byly za komunismu soustředěny řádové sestry z celé republiky, po roce 1989 se vrací do svých klášterů, poslední odešly v r. 2005. V koleji dnes najdeme Církevní muzeum a výrobnu hostií. V obci celá řada pamětihodností – kostel, sochy a také hřbitov – kulturní památka ČR, bylo zde pohřbeno přes 700 sester.

Potvrzení: razítko z Církevního muzea nebo restaurace

2. Šafářova skála

Mrazový srub z šedé ruly. Čelo skály tvoří kolmá až převislá, 35 m vysoká stěna, využívaná horolezci, pěkná vyhlídka. U paty skály stojí staletý památný buk. Prochází tudy zelená turistická značka z Bílé Vody do Javorníka.

Potvrzení: opis směrovky zelené značky směr Javorník

3. Borůvková hora

Hraniční vrchol Rychlebských hor (899 m), na němž stávala v 19. stol. dřevěná rozhledna s chatou, postavená kladským turistickým spolkem. Rozhledna byla znovu obnovena a slavnostně otevřena dne 7. 10. 2006. Vyhlídková plošina je ve výšce 24 metrů a nabízí nádherné výhledy na Rychlebské hory a roviny v sousedním Polsku, vedle věže se nachází i malá kamenná chatka pro turisty.

Potvrzení: opis směrovky červené značky směr Bílá Voda

4. Vysoký kámen

Vyhlídkové skalisko (691 m), dominanta osady Horní Hoštice, hojně využívaný horolezci. Na vrchol mohutného skaliska vedou kamenné schody ještě z dob před 2. světovou válkou. Výhled na vzdálené masivy Jeseníků, Sokolský hřbet, na nekonečné nížiny Slezské Hané, ale především na polská jezera Otmuchowskie a Nyskie.

Potvrzení: opis turistické orientace

5. Travná

Obec připomínána již r. 1290, až do r. 1948 nesla název Krutvald. V obci kostel Neposkvrněného Početí P. Marie, postavený v letech 1879 – 1881. Za vsí poutní kaple P. Marie Saletské s křížovou cestou se čtrnácti zastaveními z přelomu 19. a 20. století. U kaple vytvořena umělá jeskyně s pramenem P. Marie Lurdské se "zázračnou" mírně radioaktivní vodou.

Potvrzení: razítko z obce

6. Zálesí u Javorníka

Pohraniční rekreační obec založená patrně ve 13. stol., poprvé připomínána až r. 1562. V 18. a 19. stol. rozvinuto přadláctví a dřevařství, později vápenictví. U obce ložisko uranových rud - smolince, vyhledávací a průzkumné práce probíhaly v letech 1957 až 1964, dobývací práce pak v letech 1959 až 1968. Ložisko bylo dobýváno hlubinným hornickým způsobem. Bohatý výskyt minerálů.

Potvrzení: opis směrovky modré značky směr Javorník

7. Hrad Rychleby (Reichenštejn)

Zřícenina hradu Rychleby leží 4 km jihozápadně od Javorníka na těžce přístupném skalnatém výběžku Přílbového vrchu, spadajícího prudce do údolí Račího potoka. Původně gotický hrad ze 13. stol. střežil solnou stezku z Nisy přes Kladsko do Hradce Králové. Nově proběhla rekonstrukce a byla zpřístupněna věž s výhledem do údolí.

Potvrzení: opis turistické orientace

8. Račí údolí

V jeho dolní části byla roku 1998 vyhlášena přírodní rezervace, jejímž posláním je ochrana lesních porostů pralesovitého charakteru. Chráněná plocha zahrnuje území na obou stranách Račího potoka, včetně lokalit Čertovy kazatelny a Pustý zámek. V údolí je možné nalézt spoustu zdevastovaných staveb, především tzv. Tančírnu, chátrající restauraci se sálem v secesním stylu. V současné době obnoveno alespoň rekreační zařízení pro školy v přírodě, společenské či školící akce.

Potvrzení: razítko z rekreačního zařízení nebo opis turistické orientace

9. Čertovy kazatelny

Horní Čertova kazatelna je rulový skalní útvar s 13m vysokou kolmou jižní stěnou, který svým tvarem připomíná kostelní kazatelnu. Výhledy do kaňonovité části Račího údolí a na Rychlebské hory. Pod hlavní skálou se nachází několik menších skalek, z nichž některé jsou taktéž zajištěny železným zábradlím. Nad skálou je dřevěný altánek.

Potvrzení: opis turistické orientace

10. Javorník – Jánský vrch

První zmínka o vsi Javorník se vztahuje k roku 1263, až později zde vyrostlo město. Po požáru v roce 1884 si město zachovalo především empírový ráz. Nyní zde žije okolo 3000 obyvatel, středisko javornické oblasti a tzv. Slezské Hané, měst. památk. zóna. Nachází se zde celá řada památných míst, vč. národní kult. památky zámek Jánský vrch, který vznikl přestavbou pův. gotického hradu v r. 1507. Roku 1776 zřízena francouzská zahrada a r. 1800 založen na jižním svahu anglický park. K cenným exponátům patří gotické plastiky sv. Barbory, sv. Heleny a P. Marie, jedinečná sbírka dýmek.

Potvrzení: razítko ze zámku Jánský vrch nebo Městského muzea Javorník

Výlet č. 4 **(Praděd – nejvyšší vrchol Moravy)**

1. Karlova studánka

Lázeňská obec v Hrubém Jeseníku s přibližně 250 stálými obyvateli. Klimatické a železitouhličité lázně založeny r. 1785. Jedná se o místo s velmi čistým vzduchem, léčí se zde nemoci dýchacích cest, srdeční, krevní a jiné choroby. Jádrem památkové zóny tvoří lázeňské domy, které byly postaveny v klasicistním a empírovém stylu v letech 1803-1893. Dalšími zajímavostmi jsou kaple sv. Huberta, umělý vodopád a venkovní geologická expozice kamenů. Východisko turist. tras do oblasti Pradědu.

Potvrzení: razítko z turistického informačního centra

2. Bílá Opava

Jedna z částí národní přírodní rezervace Praděd. Řička zde protéká romantickým, hluboce zařízlým skalnatým kaňonem s vodopády a unikátními porosty rozvolněných horských smrčín. Po orkánech z posledních let velké množství polomů. Podél horního toku vede naučná stezka, přístupná z Karlovy Studánky nebo v opačném směru od chaty Barborky. V zimě je naučná stezka pro turisty uzavřena.

Potvrzení: razítko z pokladny NS, příp. opis turistické orientace

3. Malá Morávka – Karlov

Od r. 1995 vesnická památková zóna. Významný soubor jesenícké roubené architektury. Sídlo Správy CHKO Jeseníky. Východisko turist. tras do oblasti Hrubého Jeseníku. Areál Malá Morávka – Karlov pod Pradědem (700–940 m n. m.) je považován za jedno z největších zimních středisek Jeseníků. Nachází se zde více než 20 lyžařských vleků a nespočet sjezdovek všech druhů obtížností.

Potvrzení: razítko z muzea Kapličkový vrch, příp. jiné z obce

4. Velká kotlina

Nejcennější rezervace Jeseníků, součást NPR Praděd, patří k nejpozoruhodnějším a nejvýznamnějším přírodovědeckým lokalitám střední Evropy. Velká kotlina je mohutné ledovcové karové údolí, na jehož ploše se nachází kolem 300 druhů unikátních rostlin, především subalpínské flóry. Prudkými skalnatými srázy stéká řada bystřin tvořících malé vodopády. Pramení zde řeka Moravice. Rezervaci prochází turistická značka z Malé Morávky na Ovčárnu a naučná stezka se třemi vyhlídkovými plošinami a informačními tabulemi. V zimě vzhledem k rozsáhlému lavinovému poli uzavřena.

Potvrzení: opis turistické orientace

5. Jelení studánka

Studánka se nachází kousek pod hřebenem Jeleního hřbetu na turist. značce ze Skřítku na Ovčárnu, v nadm. výšce 1311 m. Jelení hřbet je dnes částečně uměle osázen kosodřevinou, v minulosti se však objevovaly pokusy využít horské louky k pastvě, ty však skončily nezdarem. Kamenná útulna Jelení studánky byla vybudována ve druhé polovině min. století členy horské služby. Výskyt vzácné flóry.

Potvrzení: opis turistické orientace

6. Alfrédka

Lokalita Alfrédka se nachází v národní přírodní rezervaci Pod Jelení studánkou v nadmořské výšce 1082 m n.m. Turistická horská chata při cestě z Rýmařova na hlavní jesenícký hřbet několikrát za sebou vyhořela, dnes jen bufet. Svého času patřila Alfrédova chata k nejstarším známým loveckým chatám v Jeseníkách. V okolí výskyt neobvyklého množství lesních mravenců, především druhu Formica Lugubris, kteří zde vytvořili na 2000 mravenišť, tedy asi 21 mravenišť na hektar.

Potvrzení: razítko z bufetu, příp. opis turistické orientace

7. Ovčárna

Horský hotel a vojenská zotavovna armády ČR s celoročním provozem, leží v půvabném prostředí Jeseníků v nadmořské výšce 1300 m, východisko letní i zimní turistiky do oblasti Pradědu. První chata zde vznikla již v r. 1863, na místě původní ovčácké salaše. Jihozápadním směrem se nad chatou zvedá výrazný skalní útvar a to Petrovy kameny, známý díky čarodějnickým procesům na Jeseníku. Autobusová kyvadlová doprava Hvězda – Ovčárna.

Potvrzení: razítko z horského hotelu

8. Praděd

Nejvyšší vrchol Hrubého Jeseníku a Moravy (1492 m). Celkově jde o pátou nejvyšší horu České republiky. Je zde nejdejnější podnebí, průměrná roční teplota nepřevyšuje 1 °C. Na vrcholu stojí 162 metrů vysoký televizní vysílač s restaurací, jehož horní plošina je nejvyšším (byť umělým) bodem v České republice, vynikající kruhový rozhled. Hora leží na hist. zemské hranici Moravy a Slezska, v současnosti tudy prochází i hranice krajů Moravskoslezského a Olomouckého, a okresů Bruntál a Šumperk. V okolí rozlehlá národní přírodní rezervace (2031 ha, vyhl. 1991) chránící nejčistější partii Hrubého Jeseníku. Na vrchol vede asfaltová silnice z Ovčárny, resp. z Karlovy Studánky.

Potvrzení: razítko z rozhledny nebo restaurace

9. Švýcárna

Horská chata v Hrubém Jeseníku v nadm. výšce 1304 m na úbočí Malého Děda, leží na nejméně navštěvované části hlavní hřebenové trasy Jeseníků, mezi Červenohorským sedlem a horou Pradědem. Jedná se o jeden z nejstarších objektů v této oblasti, první chata zde stála již v r. 1844, na místě pastevecké salaše. Pod chatou se nachází Česnekový důl, nazvaný podle výskytu česneku sibiřského. V roce 2006 zde byla postavena zvonice, která je zasvěcena papeži Janu Pavlu II.

Potvrzení: razítko z turistické chaty

10. Vysoký vodopád

Rezervace o rozloze 141,41 ha se rozkládá na severním svahu Velkého a Malého Jezerníku. Při cestě ze Švýcárny do Bělé se na horním toku Studeného potoka nachází nejvyšší vodopád Hrubého Jeseníku (45 m). Skalní stupeň byl při povodni v r. 1880 rozrušen na systém kaskád a proudů.

Potvrzení: opis turistické orientace

Výlet č. 5 **(Smrk – nejvyšší vrchol Rychlebských hor)**

1. Petříkov

Petříkov se nachází asi 2 km od Ramzovského sedla. Původně dřevorubecká osada zmiňovaná poprvé již v r. 1617. Dnes známé středisko zimní i letní turistiky v Rychlebských horách. Lyžařská sezóna je zde díky dostatečné nadmořské výšce (740 – 950 m n. m.) poměrně dlouhá - zhruba od poloviny prosince až do konce března. V osadě se nachází kaple sv. Vavřince z roku 1909. Prochází tudy červená značka k turistické chatě Paprsek a modrá značka na horu Smrk.

Potvrzení: razítko některé z horských chat

2. Staré Město pod Sněžníkem

Město s více než 2000 obyvateli na rozhraní Rychlebských hor a Králického Sněžníku, přímo pod Kladským sedlem. Původně hornické město, poprvé připomínané r. 1325. Dnes centrum města vyhlášeno jako městská památková zóna s několika zajímavými domy. V budově radnice vlastivědné muzeum. Východiště turist. tras do okolních pohoří, především k prameni Moravy a na Králický Sněžník (1423 m).

Potvrzení: razítko z muzea nebo z informačního centra

3. Paprsek

Turistická chata se nachází v Rychlebských horách pod horou Palaš (1024 m), nedaleko státní hranice s Polskem. Leží na hlavní, červeně značené trase z Ramzové na Králický Sněžník. K slavnostnímu otevření chaty došlo v neděli 21.8.1932 a dostala název Schleslerhaus (Slezský dům), název Paprsek až od roku 1948. Při pěkném počasí jsou zde krásné výhledy na oblast Staroměstska. Středisko letní i zimní turistiky.

Potvrzení: razítko z turistické chaty

4. Ostružná

Ostružná s osadami Petříkov a Ramzová je největším střediskem cestovního ruchu na Jesenicku. Obec pod Ramzovským sedlem byla založena již r. 1561, historickou dominantou je pozdně barokní kostel Tří králů z r. 1794, novodobou dominantou je pak 6 větrných elektráren o výšce 40 m z roku 1994, s celkovým výkonem 3 MW. V okolí obce jsou četné krasové závrtý a vápencové skalky.

Potvrzení: razítko z obce

5. Císařská bouda

Lovecká chata v Rychlebských horách, v sedle mezi Travnou a Trnovou horou, pro veřejnost nepřístupná. Rozcestí značených tras od Smrku, Petříkova, Ostružné a Paprsku. Oblíbený cíl letní i zimní turistiky. Výhledy do údolí k osadě Velké Vrbno.

Potvrzení: opis směrovky červené značky směr Paprsek

6. Smrk

Nejvyšší vrchol Rychlebských hor (1125 m). Na vrcholu malé vrchovištní rašeliniště zvané Malení s glaciální květenou, je chráněné jako přírodní rezervace a tedy nepřístupné. Poblíž vrcholu se nachází historické trojmezí Moravy, Slezska a Polska (Kladska). U trojmezí je turistický přístřešek Mrazík s lavičkami a rozcestí turistických značek. Díky orkánům a vichřicím z minulých let a následně kůrovcové kalamitě je trojmezí v současné době téměř celé odlesněné.

Potvrzení: opis směrovky žluté značky směr Lázně Jeseník

7. Kovadlina – Kowadlo

Kovadlina (989m) je velice výrazný vrchol v hlavním hřebeni Rychlebských hor s výhledem na Góry Bialske (Orlické hory). Jedná se o nejvyšší vrchol polských Gór Złotych (součást Rychlebských hor). Na jeho severovýchodním úbočí nalezneme krásné vyhlídkové skalisko zvané Peklo. Po hranici tudy prochází polská zelená a česká žlutá turistická značka.

Potvrzení: opis turistické orientace

8. Vodopády Stříbrného potoka (Nýznerovské vodopády)

Přírodní památka o rozloze 2 ha, vyhl. r. 1965. Soustava kaskád a vodopádů v kaňonovité soutěsce o výšce 14 m nad soutokem Stříbrného a Bučinského potoka. Nejvyšší stupně dosahují výšky 3 m. Díky poměrně vysokému průtoku (průměrně 0,20 m³/s) jsou vodopády velmi působivým přírodním jevem. Přístup k hornímu stupni je opatřen schody. U vodopádů je turistický přístřešek.

Potvrzení: opis směrovky modré značky směr Žulová

9. Horní Lipová

V písemných pramenech se Horní Lipová poprvé udává roku 1689 pod názvem Oberlindenwiesse. Dříve samostatná obec, po sloučení s Dolní Lipovou v roce 1960 nesou obě obce společné jméno, a to Lipová Lázně. Jedná se o typickou horskou obec s velkým množstvím rekreačních zařízení a chat. Prochází zde technicky náročná železniční trať Hanušovice – Jeseník – Gluchołazy, která v těchto místech zdolává značné výškové převýšení. Jedná se o tzv. Slezský Semmering, v budově bývalého stavědla malé muzeum věnující se výstavbě této železniční trati. V okolí menší krasové útvary.

Potvrzení: razítko z Muzea Slezského Semmeringu

10. Žulová – Boží hora

Původně slovanská obec z r. 1290 s názvem Sestrechowitz a od 14. stol. Frýdberk. Nynější město se rozkládá při soutoku říčky Vidnávky a Stříbrného potoka. Mezi památky patří kostel sv. Josefa, kdysi gotický hrad zvaný Frýdberk, z hradu se zachovala zdaleka viditelná věž, socha sv. J. Nepomuckého či kamenný most. Nad městem Boží hora (Chrámový vrch) s křížovou cestou a novogotickou kaplí. S nadm. výškou 525 m nejvyšší vrchol Žulovské pahorkatiny. Okolí známé těžbou žuly a mramoru.

Potvrzení: razítko z obce

Výlet č. 6 (Po stopách rudných dolů a rašelinišť)

1. Zlaté Hory

Město v těsné blízkosti hranic s Polskem. Dřívější název Zuckmantel, počátky osídlení před r. 1220, městem od r. 1263. Zlaté Hory jsou bývalé hornické město, v jehož okolí se těžilo zlato a měď. Pozůstatky po těžbě drahých kovů a po rýžování zlata jsou stále ještě patrné. Jižně se zvedá nejvýše položené místo v okolí Příčný vrch (974 m.n.m.). Jihozápadním směrem od města jsou vybudovány tři nové sjezdové trati s lyžařskými vleky. Východně od města se vypíná vrchol Biskupská kupa s rozhlednou. Městská památková zóna s několika významnými památkami a s velkými kulturními hodnotami a tradicemi. V okolí naučná hornická stezka a další vycházkové okruhy.

Potvrzení: razítko z Městského muzea Zlaté Hory

2. Edelštejn

Zřícenina kdysi nejmohutnějšího slezského hradu se nachází na úbočí Příčného vrchu v nadmořské výšce 695 m. Gotický hrad vznikl ve 13. století na ochranu zlatých dolů a ke střežení významné obchodní cesty. Na počátku 20. století zde proběhla obnova hradu, bohužel z nedostatku peněz byla vyžděna jen jedna věž a vybudována přístupová stezka.

Potvrzení: opis turistické orientace

3. Panna Maria Pomocná (Mariahilf)

Poutní místo na východním svahu Příčné hory. Celý areál byl citelně ovlivněn těžební činností místních rudných dolů a 22. září 1973 byl zcela srovnán se zemí. Po roce 1989 vznikla iniciativa na obnovu poutního místa. Výstavba proběhla v 90. letech, kostel byl posvěcen 23. 9. 1995 olomouckým arcibiskupem Janem Graubnerem. Byly obnoveny poutě a bohoslužby, nejnavštěvovanější je pouť tří národů (třetí sobota v září) za účasti poutníků a kněží z Česka, Německa a Polska.

Potvrzení: razítko, příp. opis z místa

4. Zlatorudné mlýny – Údolí ztracených štol

Místo bývalé těžby zlatých rud se zchovalými rozsáhlými podzemními štolami. V současné době se zde v blízkosti říčky Olešnice buduje replika středověkého hornického městečka s nauč. stezkou, ke které vede zelená turist. značka ze Zlatých Hor. Hlavními exponáty jsou zlatorudný mlýn a stoupa na drcení zlaté rudy, zajímavostí je i místo s obdivuhodným optickým klamem, kdy voda teče do kopce.

Potvrzení: razítko ze skanzenu nebo opis turistické orientace

5. Koberštejn

Zřícenina hradu leží poblíž osady Rejvíz na SV svahu Zámecké hory (934 m) směrem do údolí Černé Opavy. Postaven koncem 13. st. k ochraně zlatorudných dolů, současně i pomezím hradem, chránícím vstup na území vratislavského biskupství. Prochází zde zelená značka k Ruskému hřbitovu.

Potvrzení: opis turistické orientace

6. Rejvíz

Nejvýše položená horská osada ve Slezsku ležící v katastru města Zlaté Hory v nadm. výšce 790 m. Rozkládá se na náhorní planině s rozlehlými loukami, které jsou obklopené lesy. První zmínka o obci je z r. 1687 pod jménem Reihwiesen (řada luk). Dochovaná typická lidová architektura, obec v roce 2005 vyhlášena vesnickou památk. zónou. Dnes především středisko letní i zimní turistiky. Atrakcí penzionu Rejvíz jsou vyřezávané židle podle místních štamgastů. Poblíž obce stejnojmenná NPR.

Potvrzení: razítko z chaty Rejvíz nebo z chaty Svoboda

7. Velké mechové jezírko

Součást NPR Rejvíz o rozloze 396,63 ha, vyhlášené v r. 1955, chrání největší moravské a slezské vrchovištní rašeliniště. NPR leží na rozvodí Černé Opavy a Vrchovištního potoka. K Velkému mechovému jezírku (1692 m², hloubka až 3 m) vede naučná stezka po haťovém chodníčku, u jezírka vyhlídková plošina. Místo opředeno řadou legend, nejznámější je **O pastýři Gillovi** či **O potopení Hunohradu**. Ve východní části rezervace Malé mechové jezírko, které není veřejnosti přístupné.

Potvrzení: razítko ze vstupní pokladny NS nebo opis turistické orientace

8. Zlatý chlum

Dominantní vrchol nad Jeseníkem dosahující nadmořské výšky 875 m. Je viditelný a rozpoznatelný z širokého okolí, a to především díky kamenné, 26 m vysoké rozhledně z r. 1899. Na vrchol rozhledny vede 145 schodů. Kruhový rozhled na celý Hrubý Jeseník, Pásmo Orlika, Priessnitovy lázně, město Jeseník, Rychlebské hory, ale také do Polska. Při dobré viditelnosti jsou vidět polská jezera Otmuchowskie a Nyskie. V letních měsících možnost občerstvení v přilehlé chatce.

Potvrzení: razítko z rozhledny

9. Čertovy kameny

Skalní ostruh (40m vysoký a 100 m dlouhý) na severním úbočí Zlatého chlumu. V jeho těsné blízkosti vybudována na počátku 20. století výletní restaurace. Český název skaliska je spjat s prastarou pověstí, německý název Harichovy kameny je zcela prozaicky odvozen od jména majitele pozemku, na němž skála stála, německého sedláka z České Vsi Vinzenze Haricha. Výstup na vrcholek je zajištěn řetězy, z plošiny na vrcholku je pěkný pohled do údolí říčky Bělé, táhnoucí se od Jeseníku do Mikulovic a dále do polských rovin.

Potvrzení: razítko z restaurace, příp. opis turistické orientace

10. Křížový vrch

Oblíbený cíl turistů při cestě z Jeseníku na rozhlednu Zlatý chlum. Nachází se zde kaple sv. Anny a restaurace, která svojí tradicí patří mezi nejstarší v širokém okolí. V roce 1994 byla zcela zničena požárem a již o rok později byla postavena do dnešní podoby. Při cestě do Smetanových sadů jsou patrné zbytky staré sáňkařské dráhy.

Potvrzení: razítko z restaurace nebo opis turist. orientace